

ТЗ(4Укр) 63
Р 74

Російська окупація і деокупація України: історія, сучасні загрози та виклики сьогодення

*Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції*

Російська окупація і деокупація України: історія, сучасні загрози та виклики сьогодення

*Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції*

Київ 2016

УДК 94 (477)
ББК 67.9 (4УКР) 400.7
Р76

Російська окупація і деокупація України: історія, сучасні загрози та виклики сьогодення: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 2016 р.) / Упор. П. Гай-Нижник. – К.: «МП Леся», 2016. – 348 с.

Науковий редактор: *Павло Гай-Нижник, доктор історичних наук.*

Організаційний комітет: *Павло Гай-Нижник, Олександр Доній, Олександр Палій, Іван Лозовий.*

Експертна оцінка: *Відділ історичних студій Науково-дослідного інституту українознавства МОН України.*

Рецензенти:

Гай-Нижник Павло Павлович – доктор історичних наук, академік Української академії наук, завідуючий відділу історичних студій Науково-дослідного інституту українознавства МОН України;

Патриляк Іван Казимирович – доктор історичних наук, професор, декан історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Телячий Юрій Васильович – доктор історичних наук, професор, начальник управління контролю за діяльністю вищих навчальних закладів Державної інспекції навчальних закладів України.

У пропонованому збірнику містяться матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Російська окупація і деокупація України: історія, сучасні загрози та виклики сьогодення», яка відбулася 2016 року в Києві.

Автори статей виклали власний погляд на історичні витоки та паралелі російської агресії проти України, дали наукову оцінку Російській Федерації як державі-агресору та спонсору міжнародного тероризму, проаналізували російсько-українську війну, що розпочалася в 2014 р. внаслідок віроломного нападу Росії, а також сучасні виклики та шляхи зміцнення системи національної безпеки України.

Пропонується увазі державних органів влади, істориків, політологів, викладачів вищих навчальних закладів, студентів й усіх, хто цікавиться новітньою історією України і є небайдужим до долі соборної і самостійної України.

Видано за рахунок коштів
Благодійного фонду ім. Івана Григоровича Лозового

ISBN 978-966-97599-1-7

© Автори, 2016

ЗМІСТ

Палій О. <i>Агресія Росії проти України: основні причини та наслідки</i>	9
Залізняка Л. <i>Україна та Росія: війна цивілізацій</i>	12
Чекаленко Л. <i>Україна. Росія вчора, сьогодні, завтра (?)</i>	32
Дебенко В. <i>Історичні витоки імперії Кремля: Новгородська республіка та Кримське ханство у загарбницькій політиці Івана III та Івана IV</i>	49
Фігурний Ю. <i>Історичні витоки та паралелі російської агресії проти України й українців на прикладі політичної діяльності Петра Калнишевського</i>	58
Губський С. <i>Російський фактор у дестабілізації української державності (на прикладі антигетьманського повстання 1918 р.)</i>	76
Гордієнко М. <i>Тоталітарний синдром Росії: від комунізму до екзальтованого рашизму</i>	89
Коваль Р. <i>«Нація-поневолювач» і «русифобська» програма дій</i>	99
Сацький П. <i>Розвиток транспортного сполучення між УРСР і Кримським півостровом у 1951-1953 рр. як передумова інтеграції Криму з Україною</i>	107
Калакура О. <i>Комунізація етнокультурного життя Галичини: історико-політологічний вимір</i>	116
Гай-Нижник П. <i>Прелюдія війни: українсько-російські військово-політичні взаємини в контексті міжнародного права і системи національної безпеки (1990-2010 рр.)</i>	133
Адамович С. <i>Російський слід у формуванні «новоросійства» з метою дезінтеграції Півдня і Сходу України (1990-2016 рр.)</i>	168

Краснодемська І. Політична складова діяльності зарубіжних українців у російсько-українському конфлікті 2014-2016 рр.....	182
Деревінський В. Російське питання в політичних поглядах В 'ячеслава Чорновола.....	194
Хоменко О. «Рік великого перелому»: середня освіта на окупованих теренах Донбасу в 2014-му.....	201
Висовень О. Становище протестанських громад на тимчасово окупованій території сходу України (2014-2016).....	212
Отрошко Л. Вплив релігійного чинника на регіональні події у контексті загальноукраїнської хресної ходи в умовах неоголошеної гібридної російсько-української війни.....	220
Чупрій Л. Геополітичні стратегії України: відродження концепту «Міжмор 'я» в контексті подолання російської експансії.....	228
Ілюк Т. Трансформація публічної дипломатії Росії в контексті гібридної війни: діяльність «Росспівробітництва».....	237
Тодоров І. Внутрішні витоки та зовнішні чинники російської агресії на Донбасі.....	250
Гарань О., Бурковський П. Російська агресія на Донбасі у стратегічному контексті відносин України і Заходу.....	257
Чупрій Л., Загребельний О. Стан і сценарії розв 'язання військово-політичного конфлікту на сході України в контексті подолання агресії Росії.....	265
Ярошинський О. Російська окупація як чинник екологічної і гуманітарної катастрофи на Кримському півострові.....	279
Бевз Т. Партії як суб 'єкти політичного процесу в умовах окупації Криму: суперечності та прорахунки.....	282
Іванець А. Асиміляційна політика російської окупаційної влади як злочинне порушення колективних прав громади етнічних українців Криму: окреслення проблеми.....	299

Гай-Нижник П. <i>Кримська регіональна проросійська ідентичність, шляхи її послаблення в контексті стратегії реінтеграції півострова та реалізації державної політики національної безпеки України: штрихи до проблеми й напрямки розв'язання.....</i>	312
Лозовий В. <i>Основні тенденції історичної політики Російської Федерації: виклики та загрози для України.....</i>	323
Терлецький В. <i>Інтелектуальний підтекст геополітичної експансії Російської Федерації.....</i>	334

LIST OF CONTENTS

Oleksandr Paliy. <i>Russia's Aggression Against Ukraine: The Principal Causes and Consequences</i>	9
Leonid Zaliznyak. <i>Ukraine and Russia: A War of Civilizations</i>	12
Ludmyla Chekalenko. <i>Ukraine and Russia: Yesterday, Today, Tomorrow (?)</i>	32
Vasyl Debenko. <i>The Historical Origins of the Kremlin's Empire: The Novgorod Republic and the Aggressive Policies of Ivan III and Ivan IV</i>	49
Yuriy Fihurniy. <i>The Historical Beginnings and Parallels of Russian Aggression Against Ukraine and Ukrainians Based on the Example of the Political Activity of Petro Kalnyshevsky</i>	58
Serhiy Hubskiy. <i>The Russian Factor in the Destabilization of the Ukrainian State (The Example of the Anti-Hetman Uprising in 1918)</i>	76
Mykhailo Hordienko. <i>Russia's Totalitarian Syndrome: From Communism to Exalted Fascism</i>	89
Roman Koval. <i>«The Nation-Enslaver» and a «Rusophobic» Action Program</i>	99
Pavlo Satskiy. <i>The Development of Transportation Links Between the UkrSSR and the Crimean Peninsula in 1951-1953 and the Preconditions for the Integration of the Crimea With Ukraine</i>	107
Oleh Kalakura. <i>The Communization of Ethnic and Cultural Life in Halychyna: A Historical and Political Science Assessment</i>	116
Pavlo Hai-Nyzhnyk. <i>A Prelude to War: Russian-Ukrainian Military and Political Relations in the Context of International Law and National Security (1990-2010)</i>	133
Serhiy Adamovych. <i>Russian Strace in the Formation of «Novorosystvo» With the Aim of the Disintegration of the South and East of Ukraine (1990-2016)</i>	168

Iryna Krasnodemska. <i>The Political Component in the Activities of Ukrainians Living Abroad in the Russian-Ukrainian Conflict 2014-2016.....</i>	182
Vasyl Derevinsky. <i>The Russian Question in the Political Views of Vyacheslav Chornovil.....</i>	194
Oleksandr Khomenko. <i>«A Year of Great Changes»: Secondary Education in the Occupied Territories of the Donbas in 2014.....</i>	201
Oksana Vysoven. <i>The Situation of the Protestant Communities in the Temporarily Occupied Territories of Eastern Ukraine (2014-2016).....</i>	212
Lyubov Otroshko. <i>Religious Influences on Regional Developments in the Context of «The All-Ukrainian Religious March» and in Conditions of an Undeclared Hybrid Russian-Ukrainian War.....</i>	220
Leonid Chupriv. <i>Ukraine’s Geopolitical Strategy: The Revival of the «Intermarium» Concept in the Face of Contemporary Challenges.....</i>	228
Tetyana Ilyuk. <i>The Transformation of Russia’s Public Diplomacy in the Context of a Hybrid War: The Activities of«Rossotrudnichestvo».....</i>	237
Ihor Todorov. <i>The Internal Causes and External Factors of Russian Aggression in the Donbas.....</i>	250
Olersiy Haran, Petro Burkovsky. <i>Russian Aggression in the Donbas in the Strategic Context of Ukraine s Relationship With the West.....</i>	257
Leonid Chupriy, Oleksandr Zahrebelniy. <i>The Status and Solution Scenarios of the Political-Military Conflict in Eastern Ukraine in the Context of Overcoming Russia s Aggression.....</i>	265
Oleh Yaroshynsky. <i>The Russian Occupation as a Factor in an Environmental and Humanitarian Disaster on the Crimean Peninsula.....</i>	279
Tatyana Bevz. <i>Parties as Subjects of the Political Process During the Occupation of the Crimea: Contradictions and Failures.....</i>	282
Andriy Ivanets. <i>The Assimilation Policies of the Russian Occupaton Authorities as a Criminal Violation of the Rights of the Ethnic Ukrainian Collective Community in the Crimea: Defining the Issues.....</i>	299

Pavlo Hai-Nyzhnyk. <i>The Pro-Russian Crimean Regional Identity, Methods of Weakening It in the Context of the Strategic Reintegration of the Peninsula and the Realization of Ukraine's State Policy of National Security Policy: Mapping Out the Problem and Solution Vectors</i>	312
Vitalyi Lozoviy. <i>The Main Trends of Historical Policies of the Russian Federation: The Challenges and Threats for Ukraine</i>	323
Vitaliy Terletskyi. <i>The Intellectual Underpinnings of the Russian Geopolitical Expansion</i>	334